

Albert Groothedde
(werkzaam voor het Centrum voor
Israëlstudies in Jeruzalem)

Een eerlijke dialoog rond een geopende Bijbel

Een open interreligieuze dialoog biedt tal van mogelijkheden voor een profetisch getuigenis. Het werk van het Centrum voor Israëlstudies wordt getypeerd met drie kernwoorden: luisteren, dienen en getuigen. In een serie artikelen ga ik in op de historie, theorie en praktijk van het getuigen onder het Joodse volk.

In de vorige aflevering maakten we een begin met onze zoektocht naar concrete Bijbelse en adequate manieren van getuigen onder het Joodse volk. In dit artikel bespreek ik de mogelijkheid van getuigend spreken in het kader van de interreligieuze dialoog.

Echte dialoog

Radicale presentie (zie de vorige aflevering) veronderstelt dat je als christen volop participeert in de Israëlische samenleving. Voor mij betekent het ook dat ik in Jeruzalem deelneem aan interreligieuze (Joods-christelijke) fora. Een activiteit die ik schaar onder de noemer 'getuigen'. Nogal wat orthodoxe christen beschouwen de interreligieuze dialoog als een kleurloos alternatief voor Joden zending. Die opvatting zou gerechtvaardigd zijn als de Joods-christelijke dialoog geen échte dialoog is. En juist daarom is het van belang dat christelijke participanten daar altijd naar blijven streven.

Ontmoeting van een joods-christelijke dialooggroep in Jeruzalem.

Luisteren

Een vruchtbare interreligieuze ontmoeting is geen gegeven. Belangstelling en respect voor de levensovertuiging van de ander gelden als voorwaarden. Ze vertalen zich in een luisterende, vragende houding: Wat drijft je gesprekspartner? Wat zijn diens inspiratiebronnen? Hoe verwoordt hij zijn verhouding met God? Een dergelijke luisterende houding ontmoet je ook. Mij wordt tijdens interreligieuze bijeenkomsten meer dan eens gevraagd om de reden voor mijn betrokkenheid op het Joodse volk en Israël te verwoorden of zelfs iets te delen van het waarom en hoe van mijn geloof in Jezus Christus.

Dergelijke 'getuigende' momenten worden meestal 'geboren'. Het onderwerp, onderling vertrouwen en de openhartigheid van het moment banen de weg. Soms is het mogelijk om het gesprek voorzichtig in een meer existentiële richting te sturen. Dat kan bijvoorbeeld door je gesprekspartner(s) een persoonlijke vraag te stellen.

Tweerichtingsverkeer

In een dialoog vindt wisselwerking plaats. Het is een proces van luisteren en spreken, van ontvangen en zenden van beantwoorden en vragen. Sommige christelijke deelnemers aan de Joods-christelijke dialoog vinden dat christenen veel te lang op Joden hebben ingepraat. Zij pleiten daarom voor een gepaste vorm van christelijk zwijgen. Ik heb sympathie voor de argumentatie; voor christelijke hooghartigheid is geen ruimte. Aan zwijgende gesprekspartners hebben de Joodse deelnemers echter niets. Zij verlangen naar een inhoudelijke gedachtewisseling – daarom nemen zij deel aan de interreligieuze dialoog.

Bijbelstudie

Als het gaat om de gewenste vorm van ontmoeting, heb ik mijn voorkeur. De mooiste interreligieuze ontmoetingen vinden onbetwist plaats rondom een geopende Bijbel! Zelf ben ik betrokken bij drie kringen waar Joden en christenen samen gedeelten uit het Nieuwe Testament (!) bestuderen. We gaan gezamenlijk op zoek naar wat het Woord ons te zeggen heeft. En het Woord spreekt! Het is hierom ook meer dan terecht dat bijvoorbeeld het christelijk-gereformeerde deputaatschap Kerk en Israël een pleidooi voert voor joods-christelijke ontmoetingen rond de Schrift: 'Israël en de kerk moeten samen luisteren naar het ene Woord van het Oude en het Nieuwe Testament, die op elkaar betrokken zijn. In dat luisteren hebben beiden elkaar nodig. Harten worden brandend als de Schriften opengaan' (visiedocument *Voorgoed verbonden*).

Gevaren

Is er wat betreft de interreligieuze dialoog ondertussen niets meer te wensen? Allerm minst! Er zijn verschillende

Digitale dialoog.

ontwikkelingen die het wezen en de toekomst van de joods-christelijke dialoog bedreigen. En daarbij doel ik niet alleen op de vergrijzing van de participanten. Een ontwikkeling die mij zorgen baart is het liberale gehalte van vooral protestantse deelnemers aan interreligieuze fora. Theologische vrijblijvendheid – waaronder ik ook de tweewegenleer schaar – maakt van liberale theologen uitstekende smeerolie voor de dialoog. Zij plaatsen zichzelf theologisch echter buiten spel. Zorgelijk is verder de boycot van messiaanse Joden. Dat gebeurt vaak op aandringen van religieuze Joden. Het is onbegrijpelijk dat sommige christelijke participanten met deze boycot instemmen. Joden en niet-Joden snijden zich met deze boycot in eigen vlees. Messiaanse Joden vormen namelijk een belangrijke verbinding tussen christendom en jodendom.

Messiaanse Joden

Als het gaat om het onderwerp 'getuigen' zie ik sowieso een belangrijke rol weggelegd voor messiaanse Joden. Zij weten hoe een Jood leeft, denkt en gelooft en voelen zich als Jood vaak bijzonder betrokken op hun eigen volk. Daarom zijn zij als geen ander in staat om het Evangelie uit te leven en te delen onder 'hun familieleden wat het vlees betreft' (Rom. 9:3). De messiaanse gemeenschap is ondertussen klein en kwetsbaar. Vanwege hun geloof in Jezus wordt hun Jood-zijn betwist. Voorgangers worden geïntimideerd en gebedshuizen beklad of in brand gestoken. Veel messiaanse Joden weten wat het betekent om omwille van Christus gesmaad te worden (vgl. Matth. 5:11-12). Vormen van miskennis komen trouwens ook uit onverwachte hoek. Immers, aanhangers van de vervangingstheologie ontkennen de blijvende verbondsrelatie tussen God en het Joodse volk. En aanhangers van de tweewegenleer vinden het geloof van een Jood in Jezus Christus overbodig. Daarmee wordt indirect gezegd dat de intimidatie die messiaanse Joden overkomt aan hen zelf ligt. U kunt met uw theologische opvattingen, gebeden, financiële steun en andere vormen van support verschil maken in het leven van messiaanse Joden. Indirect draagt u zo bij aan de verspreiding van het Evangelie onder Joden die Jezus Christus nog niet kennen. «

Dit artikel is de zevende aflevering in een serie artikelen over getuigen onder het Joodse volk.